

Lokaal vrijwilligerswerk

Er ligt een historische tijdbom op de loer voor het vrijwilligerswerk. Een tijdbom die zich al decennia verschuilt in de bevolkingsopbouw van ons land. Ons vrijwilligerscorps is het waard om behouden te worden. De tijd is onverbiddelijk en dringt. Is het einde van groei in zicht?

Jan de Rond
GASTOPINIE

Op verschillende terreinen is het voelbaar: natuur & milieu (klimaatverandering), onderwijs (minder leerlingen), energie (gas raakt op), et cetera. Het vrijwilligerswerk lijkt alleen maar te groeien, maar blijft dat wel zo? Eind juni vierde Speeltuyn 't Kwekkeltje in Rosmalen haar 25-jarig jubileum. Al ruim 25 jaar werken zo'n 20 vrijwilligers zomer en winter aan deze speeltuin. Meer dan 200 verschillende bedrijven en organisaties hebben vrijwillig bijgedragen aan de speeltuin die qua waarde geschat wordt op zo'n 1,5 miljoen euro. Een prachtige prestatie, mooi vrijwilligerswerk en het aantal bezoekers stijgt nog elk jaar. Groei, groei, groei!

's-Hertogenbosch met zijn dorpen kent meer van dergelijke voorbeelden. Wat te denken van de Seniorenbus 's-Hertogenbosch, Citytrainers, Voedselbank, Wandelclub 'Wij Willen Wandelen', Bosch Parade, Tennisvereniging Gryphons, Sport Alliantie Rosmalen Nuland Vinkel en nog zo'n 168 andere organisaties die sinds de eeuwwisseling zijn opgericht. Allemaal nieuwe energie om samen iets op te bouwen. 'Mooi zo Goed zo' houdt dit nauwgezet bij. Groei, groei, groei! Vooral sinds 2010 is het aantal organisaties (114) en vrijwilligers (10.000) fors gestegen. Niet toevallig is dit, 2010, ook het jaar dat de eerste babyboomers 65 jaar werden. Zij, de babyboomers, kregen bij hun pensionering meer vrije tijd en sloegen met velen aan het organiseren. Tegelijkertijd werd organiseren makkelijker door de digitale snelweg en social

media. Hun aandeel in het vrijwilligerscorps nam toe van 18,8 procent in 2010 naar 22,9 procent in 2016. Het aantal senioren in het vrijwilligerscorps steeg van zo'n 7.000 in 2010 naar ruim 10.800 in 2016 (+55 procent). Groei, groei, groei!

Sinds de eeuwwisseling wordt tweejaarlijks uitgezocht hoeveel inwoners vrijwilligerswerk doen. Daardoor weten we dat het aantal vrijwilligers groeiende is, van 33.500 rond de eeuwwisseling naar 47.500 eind 2016. Groei, groei, groei! Eind 2017 is in de gemeente 's-Hertogenbosch voor het eerst nagegaan waar al deze mensen vrijwilligerswerk doen, in welke sectoren (sport, cultuur, buurtwerk, zorg, et cetera) en of ze tevreden zijn.

Een veel gehoord geluid en gevoel is dat moeilijk aan voldoende vrijwilligers en bestuursleden te komen is. Dat lijkt in schril contrast te staan tot de grote groei van het aantal vrijwilligers en nieuwe organisaties sinds de eeuwwisseling. Gevoel en feiten (b)lijken elkaar tegen te spreken. Misschien is het ambitieuze karakter van vrijwilligers – het zijn doorgaans enthousiaste mensen – hier de oorzaak van. Immers, als je wilt groeien kom je altijd mensen en middelen tekort. Dat wordt

bloeit maar de tijd dringt

meer geventileerd en gevoeld dan hetgeen al tot stand gekomen is. Vooral vooruit kijken is het motto, achterom kijken levert immers niks op!

Ken je geschiedenis

Om de toekomst van ons vrijwilligerscorps veilig te stellen, is het handig om stil te staan bij onze geschiedenis en onze bevolkingsopbouw. We zijn een nijver volkje en horen bij de top van de wereld als het om vrijwilligerswerk gaat. Echter, we vergrijzen vanwege de Tweede Wereldoorlog flink en snel. In 2020 worden de eerste mensen uit de babyboomgeneratie, en dat zijn er veel, 75 jaar. Doorgaans een leeftijd waarop je wereld langzaam maar zeker kleiner wordt.

Mijn verwachting is dat het aantal vrijwilligers na 2020 zal stabiliseren en daarna gaat krimpen. Hier is weinig aan te doen omdat het vastligt in onze bevolkingsopbouw. Maar, ambitieus als we zijn, kunnen we wel iets ondernemen. Groei kun je stimuleren, krimp moet je begeleiden. Laten we snel uitzoeken hoe ons vrijwilligerscorps in elkaar zit! Dan kunnen we uitvlooien wanneer en waar de krimp gaat optreden en hoe we dat kunnen begeleiden en opvangen!

▲ **Vrijwilligers bouwen Festival BZB op in Loosbroek.**

FOTO JEROEN APPELS/VAN ASSENDELFT

Als je wilt groeien kom je altijd mensen en middelen tekort

De geschatte waarde van al dit vrijwilligerswerk is in Nederland, op basis van wettelijk minimumloon, circa 15 miljard euro en in 's-Hertogenbosch 145 miljoen euro per jaar, en dan hebben we het alleen over de geïnvesteerde tijd en niet over de meerwaarde die al dit werk oplevert. Ter vergelijking, de begroting van de gemeente 's-Hertogenbosch is on-

geveer 750 miljoen euro. Voorwaar geen kleinigheid, dat vrijwilligerswerk in Nederland en in 's-Hertogenbosch!

Groei kun je stimuleren, krimp moet je begeleiden. De tijd is onverbiddelijk en dringt!

■ **Jan de Rond** is projectleider bij Mooi zo Goed zo 's-Hertogenbosch.